Om utvecklingen av dödligheten i tuberkulos.

Petrén, Karl,

46 C e Br.

SEPARAT UR ALLM. SVENSKA LÄKARTIDNINGEN 1914.

Med. Tuberk. (Pr.)

Om utvecklingen av dödligheten i tuberkulos i Sveriges städer.

Av
Karl Petrén.

År 1904 har jag i ett föredrag i Svenska Läkaresällskapet för inledande av en diskussion om tuberkulosfrågan meddelat en översikt av tuberkulosdödlighetens utveckling i Sveriges städer under det närmast föregående decenniet, för vilket uppgifter då voro tillgängliga, därvid anslutande mig till en motsvarande översikt för de föregående årtiondena, vilken *Dovertie* meddelat i sällskapet vid ett motsvarande tillfälle år 1896. Sedan denna tid har jag alltid med intresse följt uppgifterna om dödligheten i tuberkulos, vilka årligen meddelas i Medicinalstyrelsens årsberättelse. För år 1911, för vilket år uppgifterna nu senast blivit tillgängliga, visa dessa siffror för tuberkulosdödligheten en så tillfredsställande förskjutning i den rätta riktningen, att jag trott det kanske nu kunna vara av intresse och innebära en uppmuntran för oss alla, som på ett eller annat sätt äro verksamma i striden mot tuberkulosen, att se dessa siffror framdragna.

För översiktighetens skull meddelar jag här siffrorna även för tiden så långt tillbaka som år 1891.

År	Dödligheten i lungtuberkulos pro mille av befolkningen.	Dödligheten i all tuberkulos pro mille av befolkningen.	Dödligheten i lungtuberkulos i % av alla dödsfall.	Dödligheten all tuberkulos i % av alla dödsfall.
1891	2.73 ‰	2.98 ‰	14.76 %	16.13 %
1892	2.49	3.19	13.86	17.70
1893	2.44	3.11	14.19	18.05
1894	2.37	3.06	14.51	18.74
1895	2.31	3.07	14.81	19.67
1896	2.22	2.98	14.46	19.43
1897	2.41	3.14	15.66	20.43
1898	2.23	2.97	14.72	19.57
1899	2.38	3.13	13.74	18.09
1900	2.32	3.02	14.78	19.23
1901	2.38	3.09	15.215	19.85
1902	2.21	2.96	15.53	20.79
1903	2.14	2.85	15.04	20.01
1904	2.20	2.90	15.27	20.07
1905	2.20	2.86	14.62	19.03
1906	2.10	2.72	15.26	19.83
1907	2.02	2.66	14.80	19.45
1908	2.04	2.64	14.44	18.72
1909	2.00	2.54	15.49	19.71
1910	1.94	2.51	14.19	18.36
1911	1.76	2.27	13.71	17.68

Jag skall ej upptaga tidskriftens utrymme med att till dessa siffror foga några närmare reflektioner, utan nöjer mig med de nakna siffrorna. För jämförelsens skull ber jag endast i förbigående få påpeka det välbekanta förhållandet att en vida lägre tuberkulosdödlighet påträffas i vissa andra länder. Jag anför här de senaste siffror dessangående, som äro mig närmast tillgängliga (siffrorna hänföra sig till dödligheten i lungtuberkulos (eller all tuberkulos) uttryckt i pro mille av befolkningen)

England och Wales åren 1907—1909 1.11‰ för lungtuberkulos och 1.57‰ för all tuberkulos.
Danmarks städer åren 1910—1911 1.12‰ för lungtuberkulos och 1.49‰ för all tuberkulos.
Hamburg år 1912 1.22‰.
Preussen år 1911 1.51‰.

Bland dessa länder har som bekant England länge haft den lägsta kända tuberkulosdödlighet, som något land uppvisar. För Danmark och Preussen hava däremot siffrorna

snabbt sjunkit under de båda sista årtiondena, under de senare åren snabbast för Danmark. Således få vi ingalunda tro, att om också tuberkulosdödligheten nu hos oss gått mycket avsevärt ned, allt är bra som det är. Vi böra tvärtom ej erkänna, att förutsättningarna hos oss skulle göra det omöjligare än i de nämnda länderna att bringa ned tuberkulosdödligheten, utan bör därför denna jämförelse kunna tjäna oss som en bestämd sporre att göra nya ansträngningar för att vinna målet: ett nedbringande av tuberkulosdödligheten möjligast långt.

Slutligen må det endast påpekas, hurusom det förhållandet, att procenten av tuberkulos på alla dödsfallen i Sveriges städer ej sjunkit i samma proportion som procenten av tuberkulosdödsfall på levande, naturligtvis finner sin förklaring i den minskning av den allmanna dödligheten, som under denna tid ägt rum hos oss. Likaledes finna givetvis de oregelbundna växlingarna för de olika åren sin förklaring i de skiftningar, som den allmänna dödligheten visat på de olika åren. Som synes är det först för det allra sista året, som tuberkulosdödligheten jämförd med den allmänna dödligheten verkligen visar ett lägre värde än något föregående år. (Som synes utgöra siffrorna för 1891 i själva verket ett undantag härifrån, som dock finna sin förklaring, därigenom att antalet dödsfall i annan tuberkulos än lungtuberkulos alldeles otvivelaktigt av någon anledning blivit oriktigt för lågt upptaget detta år).

Stockholm, Svenska Tryckeriaktiebolaget, 1914.